

## **TEMA 1 ORIGENS DEL CRISTIANISME I PRIMERES COMUNITATS APOSTOLIQÜES**

### **I evolució del judaisme dins i fora de palestina en temps de jesus**

Els jueus eren un poble monoteïste elegit i es creïen superiors. L'evolució religiosa dels jueus va derivar a un messianisme polític. Creïen que vindria un mesies que alliberaria el poble dels romans. Hi ha diferents grups com els fariseus, saduceus molt snigmantis, zelotes lluitadors. A partir de la destrucció de Jerusalem l'any 70 només queden els fariseus.

Els jueus van marxar a les diàspores on van ser helenitzats i van adoptar documents de cultura grega. Consideraven que els grecs havien aprofitat de les sagrades escriptures els pensaments.

**JESUS DE NATZARET:** tot el que sabem de jesus ho sabem pels evangelis, els fets i les cartes. 12 se sent fill precepte i llegeix en la sinagoga. 12-30 no sabem res. comença la seva predicació, parla de la vinguda del regne de deu, de la salvació, del deu pare del cel. Nucli del missatge cristià—jesus no va venir a condemnar al món sinó a salvar-lo.

**La 1ª comunitat de jerusalem** va sorgir amb la resurrecció, els apòstols van comprendre que va venir a fer jesus a la terra. va fer falta la pentecosta, l'arribada de l'esperit sant per fer reaccionar als apòstols. els apòstols són testimonis vius de la vida de jesus. els apòstols van nomenar 7 diaques amb l'imposició de les mans i amb una missió concreta. la 1ª comunitat posa la seva fe principal en la passió, mort i resurrecció de crist, que ells professaven.

La cultura i religiositat de l'helenisme i dels romans: aquest món grec (cultes misteriosos) arriba fins a roma i cada vegada més es distancia del culte a la religió romana o imperial.

**Conversió de sant pau i missió amb els gentils:** pau va ser format en la més estricta llei jueva, però va tenir una aparició es va convertir i es va batejar. st. pau es considera apòstol per designi de jesucrist. ell centra tot l'interès en l'eucaristia i això porta a la convocatòria del concili de Jerusalem l'any 49.

**Vida i organització de les comunitats paulines (concili de jerusalem):** són considerades comunitats cristianes ja que són gentils i jesus convertits. st. pau on anava a predicar elegia uns quants per vetllar per la comunitat (prebeters i bisbes). st. pau donava a l'eucaristia gran importància ja que és el fonament d'unitat cristiana. l'eucaristia ha de ser allò que mogui als cristians aquest pa i aquest vi és el cos i la sang de crist. aquestes comunitats estan basades en el baptisme com a rite d'entrada al cristianisme. els profetes dins la comunitat feien accions de gràcia en les celebracions.

**Treball missional de pau i dels altres apòstols. estança i mort de sant pere a roma. la tomba de st. pere:** hi ha indicis i teories de que sant pere va estar i va morir a roma. (no se sap on està enterrat montanya del vaticà, cementiri de st. sevastia a roma).

**La persecució de nero al 64:** va acusar als cristians de l'incendi de roma, i van començar les persecucions en aquesta època. la persecució de nero va sentar la base a altres persecucions posteriors, va reforçar el pensament negatiu envers els cristians. s.I van haver persecucions, s.II només eren perseguits en situacions crítiques de la societat. s.III les persecucions eren més organitzades. s.IV persecució a nivell de tot l'imperi. 311 d.c. primer edicte de tolerància, 313 d.c. edicte de Constantí va acabar amb totes les persecucions.

**Comunitats joàniques:** al final de l'evangelí de joan exposa tot el pensament de les com. joàniques. fa una referència al Logos on queda clar l'unitat de jesus i on la religió i el pensament cristià hauria de ser la llum del món. ens parla que com a font de vida és l'eucaristia igualment que el baptisme. l'eucaristia hi ha una unió de

crist amb els cristians.st.joan fa d'unio entre l'església de la terra amb contacte amb l'església del cel (pensament apocalíptic):

## **2.CREIXEMENT I VIDA DE L'ESGLÉSIA EN L'EPOCA DE LES PERSECUCIONS**

1-**Prescripte de Trajà**:ser cristia era un delict (execucions).2-**Epoca post-apostolica**:es conserven tradicions orals, alguns son autèntics dels apostols,altres han passat de boca en boca.la Didaxe parla de 2 sacraments el baptisme i l'eucaristia.s'acaba de configurar l'organització concreta de l'església.3-**la persecució de Àdria**:pocs martiris i poc documentats.4-**antoni pius** (138-161):ser cristia continuava sent delict.L'organització de l'església estava completament establerta.entorn del bisbe i prebete s'aglutina la comunitat.es dirigeixen escrits apologetics al emperador perquè canviés d'opinió respecte als cristians(st.Justi 150d.c).pastor d'hermes parla de la penitència i de que els pecats només es poden perdonar una vegada.5-**el gnosticisme**:plantejava la via del coneixement per arribar a la salvació.no s'acaba de definir el gnosticisme com heretgia o com un corrent paral·lel que també agafava cristians.Marcio diu que el Deu de l'A.T. no és el deu cristia.se l'expulsa de l'església.agafa adeptes i van ser un perill pel cristianisme.6-**persecució de marc aureli**:sent després dels cristians, diu que moren per una ill·lusió.es feien festes de culte imperial on es perseguen cristians.va ser una persecució en tota regla, on uns van morir i altres van renunciar a la fe.escrits contra el cristianisme.els cristians van començar a rebutjar la cultura no cristiana.respecte important per la figura del bisbe de roma. 7-**emperador comode (180-192)**:l'emperador era tolerant amb els cristians, període positiu, gent atreta pel cristianisme.comença a haver una teologia cristiana.St. Irini defensava la doctrina cristiana en contra les heretgies.ataca el docetisme (el fill tenia una humanitat aparent).es van iniciar escoles de teologia,escoles catequètiques.

### **8. Septimi Sever (193-211)**

En el seu temps hi ha persecució cristiana, es coneixen molts processos. El 202 va fer un edicte prohibit que ningú es convertís al judaisme o al cristianisme, al 203 a alexandria i cartago hi ha una important persecució.

Heretgia MONTANISTE: Accentuaven el rigorisme moral. Montanus creia que ell era el mitjà d'esperit sant. Esperen la segona vinguda de crist. Te bastant importància a Àfrica amb la figura de Tertulià.

Escrits d'un filòsof pagà CELS:Va intentar desmuntar i estudiar el que creien els cristians. Diu que és una religió de nens i dones, els acusa de menjar-se nens... (confusió amb l'eucaristia).

Comença el CATACUMENAT CRISTIA, preparació a ser batejats, un cristià en presentava un altre i feia d'avalador, els formava el bisbe durant l'Quaresma.

Al voltant del 190, teodor de Bizanci diu que Jesús era un home que en el baptisme va ser divinitzat.

Monarquisme Adopcionisme, el papa Víctor els expulsa de l'església.

CANON MURATORI. Per saber quins escrits creuen els cristians que eren inspirats per Déu i s'havien de llegir a les celebracions dels cristians. Cada vegada hi ha menys dubtes d'error. Durant el SIII, hi ha problemes sobre validesa de bateig i coses per l'estil.

### **9 Caracalla( 211-217)- Alexandre Sever (222-235)**

Epoca tolerant amb els cristians. Els cristians ocupen càrrecs a l'administració romana. S'edifica alguna església cristiana. Prent força la discussió del baptisme. Agafen importància les escoles cristianes (com la d'Orígenes).

ORIGENES: Utilitza la Bíblia per fer un enteniment recte de la fe. Es criticat per utilitzar la filosofia pagana

per defensa de la fe. Crea dues escoles, la de Cesarea i Alexandria, que seran molt importants.

El Prevera HIPOLIT escriví uns llibres per conèixer la vida de l'església.

EL MANIQUEISME: Doctrina sincretista, elements de dualisme. Artrista (be-mal). Deu de l'Antic Testament, Deu justicier i venjatiu (mal). Deu de Jesús, es centraria en Jesús (Bé).

EL SEVELIANISME (220). Seveli, per entendre deu u i tri, va dir que en deu hi havia tres persones, entes com les marces de teatre grec. Aquesta doctrina va ésser condemnada.

La escola d'origenes al 230, va perfilar la doctrina trinitària..

EL final de la dinastia dels severs va ésser agitada. Emperador guerrers.

### **10n L'emperador cristià Feli l'Arb. (244–249)**

Interessant per la cultura i la doctrina cristiana. Interés pels cristians, però hi havia abalots contra els cristians, qui no canvia la llei sobre el delict de ser cristià.

### **11 Deci la 1ª gran persecució. (249–253)**

edict pel que tots els habitants de l'imperi havien de sacrificar als Deu. Això afecta als cristians que ho consideren inadmissible. Els que sacrificassin obtenien un certificat que han de presentar a les autoritats, qui no el té seria jutjat. Els cristians intenten evitar el martiri, alguns són empresonats. Alguns dels que havien renunciat tornen a l'església, i no està clar que s'ha de fer amb ells. No s'ocupen d'ells i arribava la persecució de Valerià.

### **12 l'emperador Valerià (253–260)**

Va intentar atacar el clergat. Vaprohibir sota pena de mort el culte. Va fer sacrificar el clergat, o empresonat o ajusticiat. Hi van haver molts martirs.

Al 259, el fill de l'emperador va acabar amb la persecució. I retorna els béns a l'església.

GALIE, amb ell hi ha 45 anys de pau a l'església que fa que augmenti el cristianisme. Millora la litúrgia. Importància del pelegrinatge a Roma i a Terra Santa. Es construeixen altres esglésies, es celebra l'eucaristia, el clergat creix.

L'actuació en vers els cristians que havien renunciat a la fe i volien tornar:

Cebria dir que qui tingues les cartes de pau (que havien sofert martiris i no havien renunciat ) poden tornar.

Els que estiguessin en perill de mort que tornin. D'altra banda deien que es readmetien a tothom. Això s'arrecloa readmetien a tothom si s'arrepenteixen . Es decideix que els baptismes valents seran els que l'ha administrat es trobava en la fe.

### **13 La reforma de l'imperi Dioclecià (285–305)**

Va dividir l'imperi en dues meitats, una governada per ell, l'oriental que evolucionaria més, i l'altra un igual a ell, l'occidental.

Hi ha una persecució cristiana al febrer de 303 on:

Destrueixen tot els llocs de culte i llibres cristians. Els cristians quedaven privats de tots els drets civils. Tots els empresonats havien de sacrificar, sinó executats. Tots els cristians havien d'ofrir un sacrifici als deus, sinó la mort.

Això va fer que tots els funcionaris de l'imperi es dediquessin a la persecució, ja que els cristians eren molts. Les persecucions són molts dures es diu que hi ha un milió de martirs. Tot això acaba en que Gal·li va reconèixer el dret legal dels cristians a se'n anar.

**DONATISME:** Donat converteix en heregia quan va dir que l'església dels sants, era només dels que eren pecadors. Hi ha separació entre l'església africana i la resta.

### **3 LA GRAN ESGLESIA DE LA LLIBERTAT I DE L'IMPERI ROMÀ CRISTIAN.**

#### **1l'Edicte de tolerància de Gal·li (313)**

L'emperador Gal·li, successor de Dioclecian, va desistir de la persecució, va fer un edicte de tolerància i els cristians deixaven de ser perseguits, aquesta tolerància va funcionar bé a l'occident de l'imperi. A l'orient l'emperador pagà a tolerar als cristians però va promocionar el màxim el paganisme i va fer que es provoquessin atacs als cristians fins que el 324, Constantí es va fer amo de l'imperi.

#### **2L'edicte de Milà.(313)**

S'estableix a l'imperi la llibertat religiosa. No es podia ser perseguit cap cristià. A l'orient no va ser real fins l'any 324.

#### **3 La nova situació de l'Església.**

Constantí (324) portava com estandar dels seus exèrcits l'anagrama de crist. Al guanyar la batalla decisiva ho considera símbol de crist com a deu veritable. Tria com aliat el cristianisme i posa a la seva disposició el correu oficial per afavorir-lo.

#### **4 La gran crisi de l'Arianisme**

Ari: Crist no era de la mateixa naturalesa de Déu. Va tenir molta difusió entre la gent helenista i de pensament platoni, al 318 va ser condemnat per un grup de bisbes d'Egipte, però l'arianisme es continua estenent. Els bisbes que havien estudiat amb Ari a l'antioquia, s'ajunten amb ell. Amb això l'emperador va veure controlar la seva confiança amb el cristianisme i convoca el concili de NÍCEA.

#### **5Nícea (325)**

Es pot considerar com el primer concili ecumènic hi van assistir sobretot bisbes orientals

Ari va defensar la seva teoria. Eusebi de Cesària no va ser suficient. Es defensa l'ortodòxia (Alexandre d'Alexandria i Marcel·lí)

No es va acabar amb l'heregia sinó que va ser l'inici d'un creixement sorprenent de l'arianisme.

Per una intriga a la cort arriba a l'emperador la idea de que la unitat de l'església no era possible ja que no havia estat acceptat l'arianisme.

Entre els bisbes que eren arians i membre de la cort que també ho eren, no es va poder solucionar el problema, tot i els concilis que es celebraren fins que la teologia va anar evolucionant per arribar a un acord del símbol

de fe..

El 381 hi ha el concili de Constantinoble. La fe nicènia va ser reafirmada i acceptada de corp per tots els bisbes

## **6 Els inicis de la Vida monacal**

Des de els primers cristians ni havien que vivien en estat de celibat i bvirginitat.

A partir del segle IV es consagre que per viure en viginitat, calia aïllarse de la societat.

St ANTONI ABAT, va anar al desert a dedicar-se a la pregaria, va tenir molts deixebles, incluien penitències, mortificacions .

St PACONI. Comença a sorgir els primers monestirs, vida en grup . Son grans monestir de 2000 i 3000 montjos, vida molt organitzada, disciplina, ascetic, tot aixó es basava en una la regla

ST BASILI, funda monestirs petits. Té regla monacal d'orient.

ST GERONI va convence una seria de dones de l'aristocracia perque anessin a jerusalem i a betlem a fundar monestirs femenins que van decauar una vegad va morir.

A les galies també hi ha gent que va seguir aquest tipus de vida a traves de gent de vida anacoreta i monaastica.

ST MART DE TOURS anacoreta i fudador d'un monestir

ST AGUSTI bisbe d'hipona, va fer que tots els capellans visquessin en comunitat. Va fundar la i promoure la vida monastica femenisa. Escriu una norma que podem considar la regla de St. Agusi

## **7la cristianització de l'imperi.**

Desapareixen les traves al cristianisme.. Es comença a comdemnar el paganisme . el 391 teodosi prohibeix el culte pagà. L'orient va ser mes rapidament cristianitzata que el occident.a l'orient la cristianitzacio va ser molt organitzada, el bisbe feia un pla i s'encomanava a bisbes, preveres i laics a envangelitzar.a occident la cristianitzacio va ser mes lenta ja que encara quedava paganisme.

A roma i grecia els cristians eren minoria i les classes cultes no es convertien per no canviar de forma de vida.Es creen bisbats per fomentar la cristianitzacio com per ex. A Anglaterra.

Al s. V queda tallada la cristianitzacio per les invasions anglosaxones.

Alguns d'aquests pobles BARBARS quan es movien perop d'asia menor van començar a ser cristianitzades fins otorgar-lis un bvisbe (Ufiles) que era arrià, va portar a terme una tasca misionera, va traduir la biblia al seu llenguatge fins i tot va crear un alfabet.Un d'aquest pobles era visigot que va ser cristianitzat per arrians,aixi com tots els pobles que entraren a l'imperi.Per fer-ho feien servir fragments de la biblia que els hi comentaven i catecisme.

8 els resultats de l'evangelitzacio al s.IV

El monacat s'hi va abocar de manera molt forta, els monjos itinierants tamnbe feien molta feina.

La misio era tema central de la vida liturgica. Tambe hi havia errades ja que es presionava la gent i quan havia hagut la PRIMERA evangelitzacio llavors no se li donava fonament , faltava qualitat.

Quan la religio cristiana es fa oficial augmenta el nombvre de cristians, hi ha molts bautismes pero poca gent als cultes.

#### 9 configuracio i organitzacio de l'esglesia de la llibertat

creix el nombre de cristians creix el nombre de bisbes.orient comença a haver demarcacion anomenades parroquies que per atendre-les s'hi enviava un capellà.es comença a reglamentar els nomenaments dels bisbes, un bisbe per una comunitat concreta i era per vida, no podien ser fora mes de 3 setmanes o 1 mes.sorgeixen bisbes auxiliars.la reunio dels bisbes es fa en una determinada area geografica i d'aquí sorgeix un cap. A orient tenim egipte (alexandria),antioquia (palestina) i jerusalem (va ser el lloc on sorgeix la predicacio).sorgeix la provincia eclesiastica.el 381 constantinoble com a cap de provincia eclesiastica sorgeix de forma unilateral com la nova roma.no es aprovat pel papa de roma.

Es va configurant el bisbe de roma com a primat de tota l'esglesia,es reconegut per tots els bisbes tan d'orient com d'occident.dins l'estructura de l'esglesia despres dels bisbes apareixen els preveres i es comencen a demanar qualitats humanes intelctuals que tinguin formacio, tot lligat a una maduresa d'edat.

Els bisbes fan escoles per assegurar la formacio dels cristians.

Son importants els diaques que eren ajudants directes dels bisbes que volien un estatus per sobre els preberes.

La liturgia dels sacraments es va estandaritzant.s'intenta prevenir elements heretics dins la liturgia sobretot en la pregaria eucaristica.

#### 10 el macedonisme

macedoni considera l'esperit sant com un angel de categoria superior.

#### 11 apol.linarisme

Apolinar diu que en Jesús l'anima espiritual nohi era, en els seu lloc hji havia el logos divid. Amb aixó es reuia la himinitat de Jesús.

#### 12Els grans pares de l'esglesia primitiva

ST Atanasi, pares capadocis, st bacili.(desenvolupa el monaquisme), GREGORIS (van fer estudis teologics sobre la trinitat) St joan Crissostom (gran prdicador. **OCIDENT** St ambrosi de mila (ben considerat i molt predicador) St jeroni (tradruet la biblia, la vulgata), St agustí (intnenta donar respote el perquè de l'evolució, lluita contra el pelagianisme)

#### 13 El concili de constantinoble.

**El emperador teodosi el convoca el concili per acabar amb la divisió de l'esglesia a caus adel arianisme. Consubstancialitat de crist i l'esperit sant amb el para. Mateixa substancia en els 3. Es condemna el apolinarisme. Els bisbes posen per igual al patriarca de roma i el de constantinoble, però aquesta norma no va ser reconeguda.. concili ecumeni, el fet de ser acceptat per tohom era que fos reconegut pel papa i aixi reconeguts per tota l'esgle'sia.**

#### TEMA 4. L'EXPANSIÓ MISSIONERA I DESENVOLUPAMENT D'UNA ESGLESIA DESUNIDA

## **1 la divisió orient/occident**

Dioclecia divideix l'imperi romà en orient/occident. Aixó implica diferents litúrgies essent més simbòlica i enriquida a orient i més racional a occident. No es nega la promoció romana.

## **2 Expansió del monacat per la naixen Europa.**

St savas potencia el monacat per palestina. Es va infondre aquesta vida eremítica. Sorgeixen formes curioses: els estilites es passen 37 anys sobre una columna, la gent es feia emparedar al mur.

Al s.V a orient el monacat es extén, es funden grans monestirs. A orient la regla més famosa és la de sant Pacomi (molt auster).

Al s.V sant Benet comença les seves fundacions, fa la regla per excel·lència. Gran importància dels monestirs a Irlanda i tota l'estructura eclesiàstica es farà a través dels monestirs. Hi ha un fort impuls missioner menys a Anglaterra ja que els anglosaxons han destruït part de l'estructura cristiana.

## **3 L'evangelització del camp europeu i dels pobles germànics.**

Intenten adaptar el cristianisme a les festes paganes (solstici d'hivern, Nadal, solstici d'estiu, sant Joan).

Comença el procés de venerització dels sants. Aquesta evangelització no arriba al fons continuant havent paganismes. Els cristians arriben al s. IV van cristianitzant els pobles germànics.

Els francs, tenen la seva conversió amb el rei Clodoveu, aixó fa que es converteixin altres. La seva formació religiosa no és molt bona.

## **4 Una heretgia occidental. El pelagianisme**

Pelagi, amb l'exemple de Jesús n'hi havia prou per salvar-se. Una gràcia de Déu era la llibertat. Amb això es perd el sentit de l'encarnació i la idea de pecat original.

Sant Agustí diu que no té fonament teològic. I diu que hi ha pecat original, que necessitem l'ajuda de Déu per qualsevol cosa i arriba a dir que Déu té triats a uns per la glòria.

Al 414 va ésser excomulgat les doctrines de pelagi.

Alguns monges del sud de França agafen algunes idees de pelagi ja que estan en contra d'alguna idea de Sant Agustí, surt el semipelagianisme: que diu que l'home comença l'acció, la continua i Déu li dona un acabament sobrehumà.

## **5 La qüestió cristològica. Grans heretgies.**

431 Nèstori: Nomenar a Maria no mare de Déu sinó mare de Jesús. Maria només la mare de l'home Jesús. No hi hauria cap unió entre la naturalesa humana i divina de Jesús, una convivència en l'altre però no seria una sola.

Sant Ciril d'Alexandria i el papa Celestí I li van a la contra.

Al concili ecumènic d'Efes el 431, es diu que la unió en crisi de les dues naturaleses. Es provoca una gran fractura dins de l'església ja que hi havia partidaris de Nèstori que van fer un contraconcili sobretot a Síria i Egipte.

MONOFICISME divisó entre egipte i siria i constantinoble, seguien les seves directrius.

Concili de calcedonia.

Divisió escola alexandria i l'escola d'antioquia ja que consideren aquesta última nestorians.

Etiques patriarca de constantinoble la seva doctrina va ser rebutjada

Hi ha un altre concili a efes al 449 que es volia anular el fet de les dues naturaleses q7ue no va ser declarat oficial. Mort l'emperador teodosi.

Al 431 es convoca el concili de clcedonia. On s'hi llegei el símbol de la fe nicea. Hi ha un nou símbol de fe, un fill de deu amb dues naturaleses, sense confusió, separació ni divisió, al·lo que ens propi de les dues naturaleses queda complert en una sola persona.

## **6 Canvis en el baptisme i la penitència**

Al llarg del segle 5 i 6 no es fan cristian sinó que neixen en famílies cristianes. Cal un nou convi per la formació cristiana pels batejats de petits. Les penitències canvien, deixen de ser públiques i llargues i són secretes i penitències personals.

## **7 Vers un nou tipus de societat**

S. V i VI decadència al 476 cau l'últim emperador. S'acaba l'imperi romà a occident. Sense institucions públiques la gent s'agafa als bisbes a les ciutats, als territoris als camps i s'inicia el feudalisme on els senyors volien que els seus vasalls es formesin cristianament així com a negatiu té que els senyors imposen els capellans i cobren onatius i impostos.

## **TEMA 5 EL CRISTIANISME DAVANT L'ISLAM**

1 Mahoma. ( finals segle 6 d.c) Profeta esperat. Fou expulsat de medina al 622. Comença l'era musulmana. Al 632 mort de mahoma, extensió molt ràpida de l'islam. Al 638 conquesta de jerusalem al 642 alexandria al 698 cartago, al 711 passen a hispania al 732 detinguts per carles marcel a poitiers

### **2 Crisi del cristianisme oriental.**

Hi ha una invasió islàmica, els cristians no són regutjats però són obligats a pagar un tribut, així fa que la gent s'islamitzi (Mozarab). El nestorianisme i el monofisisme es segueixen expandint.

### **3 Lluites contra l'islam.(creuades?)**

Des de que s'inicia l'expansió de l'islam s'intente posar límits. A Hispania no seran expulsats fins després de 8 segles. Els àrabs comencen atacar a Europa fins Viena.

### **4 Vida religiosa de l'Hispania visigòtica**

Els visigots arriben a Hispania i funden el regne que era arribà 589. Conversió del rei Recaredo al catolicisme i de tot el regne.

Des de l' segle VII la conquesta àrab arriba al seu punt àlgid. El cristianisme queda amagat i a la defensiva, a occident fa mal l'entrada de l'àrab i a orient provoca problemes teològics monotelisme.

## **5El monotelisme**

A egipte i siria hi ha el Monofisisme i el nestorianisme.

L'emperador bizantí va voler ganyarse en la qüestió de la fe publicant un decret (ECTHESI) l'any 638 que estessin d'acord catòlics i monofisistes en la naturalesa de crist, no va servir de res. es fa un tercer concili aconegut a constantinoble on es diu: en jesucrist existeixen dos energies i dos voluntats. el concili fa una nova afirmació per afirmar que el sant pare parla en boca de pere i que d'ell ve la doctrina segura. el papa fou acceptat per orient.

## **6 La donació de constantí**

la curia romana al 750 fa un document fals de la donació dels estats vaticans al papa i fins a 2 o 3 segles posteriors no s'adonen que és fals. i així l'església queda propietària d'ells.

## **TEMA 6 CONFIGURACIÓ DE L'ESGLÉSIA EUROPEA MEDIEVAL I DE L'ESGLÉSIA BIZANTINA**

### **1la iconoclasia**

726 lleó III prohibeix la veneració a les imatges religioses. a l'orient cristiana la veneració era increïble per això aquest decret va provocar un distanciament amb l'occident cristià.

787 s'arriba al II concili ecumènic de Nicea i s'estableix que el culte a imatges és bo però cal corregir excessos i s'accepta al papa com a mestre de fe.

### **2 el problema bulgar**

augmenta el distanciament entre orient i occident ja que el príncep bulgar es convertí al cristianisme. hi ha una lluita entre el príncep de Bulgària i Nicolau I per la demanda de missioners.

### **3 l'emperador cristià i el seu relleu a occident**

hi ha una col·laboració entre l'emperador i l'església ja que ella vol que la defensin i ell necessita d'ella per millorar el desenvolupament polític del país. A occident no existeix aquest poder civil i el papa s'ha de defensar com pugui. el papa busca un defensor que és el rei dels francs que era barba i que donaren el poder als majordoms de palau. l'últim rei fou portat al monestir: Pipino el Breve i fou succeït per Carlmany, que agafa el paper de defensor de la fe i l'església. L'any 800 es corona emperador.

### **4 la cristianització de l'orient europeu**

es portarà a terme a partir dels s. VIII. és lloc de confluència entre orient i occident per tant hi hauran friccions ja que tots dos volien cristianitzar. monjos anglosaxons anaren a aquest país a cristianitzar.

### **5 enfrontament al patriarcat de constantinoble entre Ignasi i Fòsi**

Fòsi va voler desautoritzar el papa dient que a occident eren hereges perquè creien en filioque, això va provocar un cisma.

## **TEMA 2 MOVIMENTS ESPIRITUALS I REFORMADORS ABANS DE LUTER**

**Finals s. XV inicis s. XVI el món comença a canviar.**

1517 Luter es revela contra l'església catòlica.1-desprestigi de l'autoritat a l'església (papa).

2-nacionalisme contra universalisme. 3-a nivell teològic apareix la mística religiosa: allò que jo visc?

4-capitalisme nova forma mercantil que prove de les capitals.

### **Moviments: reformes minoritàries**

0-espirituals 1-devotio moderna 2-evangelisme 3-cisneros 4-oratoris

1-devotio moderna era un mov. De reforma de petits grups però amb un augment de xarxa d'expansió de les seves obres arreu d'europa.tingue petita influència. Luter tingue mestres d'aquest corrent.

2-evangelisme, origen diòcesi de Meaux. El bisbe protegia al seu vicari Lefèvre i digue que el cristianisme havia de reduir la predicació i dedicar la vida a ensenyar a capellans a predicar.

3-cisneros-esgl.hispanica, feta pels reis catòlics.cisneros als 38 anys es feu frare.

4-oratoris (italia)petit grup de seglars que no es conformaven amb la cúpula eclesiàstica i volen reformar, donen més import.a la pregària i funden molts hospitals.

### **LUTER**

Era d'alta saxònia. LUTER MAI VA VOLER REFORMAR L'ESGLÉSIA SINO CANVIA LA DOCTRINA.va morir posant pau entre comptes i senyors de Mansfeld.els seus pares provenien del món rural.es llicencia en filosofia i dret,es fa frare (tempesta) i entra al convent de sant agustí,esta preocupat pel pecat de l'home.al 1507 es fa frare i acaba estudis de teologia.

Luter es deixeble de sant agustí.som justos per la nostra bondat o per la misericòrdia de deu?0-no tenim llibertat i només gaudim d'ella per pecar.1-només dom justificats per la fe i gràcia sola i no per les obres,confiança en l'amor de deu que és més fort que els meus pecats.fe fidelita.2-la revelació és única.3-l'església és espiritual i invisible.

Diferències entre catolicisme i protestantisme: -l'home pot cooperar amb el projecte de deu(trento) fou negat per luter. -Trento:existeix l'escriptura com única font de revelació. -catol:l'església és espiritual,visible i institucional.

1529-redacta el 1er catecisme pels pastors protestant.parts: manaments,credo,pare nostre,baptisme/eucaristia/penitència.

Pel.lagi diu que l'home amb les seves obres es pot salvar. Agustí li contesata que és deu que salva i l'home no pot fer res.

D'on treu la seva doctrina?1-nominalisme:entre deu i l'home hi ha una distància infinita.2st.pau:luter dirà que sant pau és qui defineix el cristianisme ja que diu que la salvació ve només per jesucrist.3-st.agustí: definit com doctor en la gràcia. 4-místics.

Valors del luteranisme:el deu que consola i perdona,era el distintiu d'una casa protestant.Cristocentrisme posa més accent en la creu que en la resurrecció.Descoberta de la valoració de la paraula de deu.Sacerdoci universal de tot el poble.L'església és espiritual.

### **CALVINISME**

Laic, jurista, francès, molt radical i seguidor de Luter. Doctrina: creu tot el que explica Luter però canvia 3 coses: 1-la salvació es per gràcia de Déu i a més ja sap a qui salvara. 2-sobre l'eucaristia: es un símbol que té una eficàcia per la salvació. 3-l'església ha de ser invisible per ser bona però li cal més organització (pastors evangelitzats, doctors, preveres, senadors, diaques, obres de caritat).

## **ANGLICANISME**

1517-Luter presenta les 95 tesis. 1521-es excomulgat Luter. 1536-Calvi escrivia el catecisme d'adults, 1534-cisme 1546-63 Trento.

Enric VIII per poder casar-se amb Anna Bolena es fa cap de l'església d'Anglaterra. Ell fa un cisme, els anglicans són catòlics. A Anglaterra entren idees protestants, Thomas Cromwell va ser arquebisbe de Canterbury, fet per Enric VIII, amb idees luteranes. Entra com a reina Maria Tudor filla d'Enric i executa els caps luterans Latimer i Cranmer. Es casa amb Felip II d'Espanya. Puja Elisabet I i prohibeix el protestantisme i papisme. En queda en una via mitja entre el protestantisme i el catolicisme.

La Fe del anglicanisme és protestant i la litúrgia és catòlica.

Dins l'Anglicanisme trobem: església alta, esgl. baixa, esgl. ampla. Metodistes. Al s. XIX hi ha un moviment a Oxford amb acostament al catolicisme.